BIBLIOTHECA · UNIV · HELS
SIGNUM SAPIENTIAE

JARL HEMMER

KLOCKAN I HAVET

HOLGER SCHILDTS
FÖRLAG

116

KLOCKAN I HAVET

JARL HEMMER

KLOCKAN I HAVET

HELSINGFORS
HOLGER SCHILDTS FÖRLAG

HELSINGFORS 1939
CENTRALTRYCKERIET

Till min hustru

KLOCKAN I HAVET

Långt från kusternas fågelskrin,
långt från människors bojor och band
ligger i strandlösa havet ett skär,
krönt av en vittrad kapellruin. —
Sakta min båt mig till stranden bär
genom den glasklara dyningens rand.
Sakta går jag i land.

*

Här tonade fordom en klockas malm
i stormnattens dån, i stiltjens psalm.
Här levde i tiden en ensam man,
mot Satans makter kämpade han.
En dåre bland mänskorna nämndes han visst,
men också en helig i blide Krist.
När våldsmän bland villeldar lurade bak
de lömskaste klipporna, vädrande vrak,
och dräpte förlista, lovande Gud,
och höllo i dödsnatten gästabud —
då stod han vid sviktande stapeln av sten,
omänsklig i kraft, ty han var ej allen,
och slet i sin klämtande klockas tåg,
och klangen flög ut över vrålande våg.
Då flöt ur kapellets skrovliga famn
ett sken som förkunnade: här har du hamn,
men når du den icke för Satans skull,
välsignad i Kriste din böljande mull!
Och räddad låg mången i tidernas lopp,
med själen i spillror, med vanmäktig kropp,
och lyddes i havskyrkans ringa rum
till klangen, som ljöd över vinande skum.

Och mången sitt sista andedrag drog
med blicken mot Den, som för drunknande
dog.

O klocka i havet! O grund av granit!
Vad drog mig till dig? Vad förde mig hit?

Tyst böjer i viddernas väldiga glans
jag knä vid en vittrad altarkrans.
Väl kommer jag sekler efteråt,
men bräckt och förlist var också min båt.
Min själ var i spillror, på spillror jag flöt,
och fradgande avgrundens kramning mig
slöt,
och havshunden skällde ur visslande mist:
nu har jag dig, yngel av vite Krist!

Då hördes med ens genom nattens dån
en darrande klockklang fjärranfrån.
Fast hopplös och stel, var det något mig
tvang
att simma i stormen mot klockans klang.
Men bränningen rev mig från strandvalvet ut
och fläckte mig sönder på stenarnas spjut.
I gurglande brunnar jag borrades ner,
ett hjälplöst och sanslöst och intigt ler,
som sögs i förtappelsens famntag in.

Då slöt sig en frälsande hand kring min.
Då bars jag igenom en klippas sprund
djupt in till brinnande altarrund,
och blodig jag låg på en helgad mark,
och stormen var stummad, och klockan
stark.

Men hur vart jag räddad, hur kom jag
hit?

O trofasta urberg! O grund av granit!
O klocka i havet!

I

FÖRKLARING

Vart ord jag säger er är tusen gånger sagt,
och bättre sagt, av andra.

Men varför hopar jag då ord vid ord,
fast böner, viskningar och visdomsspråk
i tusen år ha uppfyllt världen?

Ack Herre, tron på Dig
är lik en majestätisk flod som rullar
igenom livet omotståndlig.
Den läskar syndens torra jämmerdalar,
den spränger sönder hädelsernas berg,
den sväller stark av livsens vatten.
Men ständigt, ständigt måste den förnyas.
Vart kristet hjärta är en bräddfull källa,
var helgad tanke är en hemlig rännil,
som vattenmänger Herrens stora flod.

Tag, Herre, några stänk av salig dagg
och några droppar av min ångestsvett
till floden, som i sekler rullar hän,
av längtan tung, emot Ditt rikes hav!

SKYDDSÄNGELN

När jag var litet barn
hängde över min bädd
ett billigt oljetryck:
två barn som jag,
plockande blommor på randen
av ett omätligt bråddjup.
Bakom dem en ängel,
bredande ut sina vingar,
väldiga, vita.

Hur tryggt var ej mörkret då!
Över mitt huvud svävade
lätt som en sänghimmel
osynliga men säkra
en skyddsängels skira vingar.

Herre, varför får intet bestå? —
Nu finns det ej längre änglar,
ej ens för barnen.
Avgrunder finns det som förr,
men ingen som vaktar branten.

Eller, Herre,
vandra här än i världen
vingade väsen,
alltför vita att ses
av våra orena ögon?

FRÅGA

Herre, allt heligt,
alla Din Sons minnen ha vi besudlat. —
Belägringstillstånd i Betlehem,
elektrisk taggtråd kring krubban,
och i U. S. A. ett nytt Betlehem
med kanonfabriker.
Din heliga stad Jerusalem
ha de utdrivna månglarna återtagit,
skuttande beskäftigt över blodpölar,
som inte drupit från ett kors.

Herre, den mänskliga fulheten
krönte Du till vår härskare
med födelsen, fattigdomen, döden.
Måste vi också berövas
allt vi mindes heligt?
Bli vi Dina barn först då,
när nakna vi intet ha att klamra oss vid
utom Din förkrossande nåd?

»DET ÄDLAS SEGER»

Ack, vi trodde en gång
på »Det ädlas seger» och »Rätt alltid varar»!
Nu tror det ingen.
Vågar någon längre
lära sina barn så löjliga ord?

Men varför måste var svärdets segrare
smycka sin kainspanna
med så förlegade dekorationer?
Fruktar han utan dem?

Herre, Du plockar fram
ur världens ohyggliga skräpkammare
bortslängda ting.
Seklers förlista leksaker
botar Du outtröttligt på nytt.
Trådslitna plagg, dem ingen vill bära,
tvingar Du oss att skyla oss med.
Och den glömdaste, uslaste sanning
låter Du aldrig Din värld bli kvitt.

DÖDA GUDAR

Giv dig inte, mänskomyra,
fast din gud är döv och stum!
Glädje var han, rus och yra
från Elysium.
Men vad mäktar han dig svara
nu, när blodsorkanen går?
Har han tvättat dina bara,
bittra sår?

Lägg ditt liv i bättre händer
än i drömmens dunst,
nu när livets tigertänder
blotta livets gunst.
Morgonyra gudars ära
skall i ödsligt skratt förgå.
Blott den Törnekröntes lära
skall bestå.

Blodet söker blodets mening.
Kan du sona satans list
med en elyseisk rening
och en daggig mistelkvist?
Blott till den, som dina öden
leder inifrån
och som går för dig i döden
är du son.

Giv dig inte, mänskotrasa,
fast du gåtan ej förstår!
En har smakat större fasa
än vad du förmår.
Brottets brott är allt förneka,
för att själv du mycket mist.
Fall på knä och bed med bleka
läppar: tag mig, Krist!

STRÖMMANDE KÄLLOR

En källa är du, en källa är jag,
vart människobröst är en källa.
I stilla och stormiga andedrag
timme för timme, dag för dag
de långa vågorna välla:

det strömmar, strömmar längtan ut i rym-
den . . .

Hon strömmar ur tusen och tusen bröst
i söder och norr, i väst och öst.
Hon svallar som floder samman,
hon vaggar sitt ljushav kring jordens klot,
hon slungar mot Sydkorsflamman
en strålande våg genom vidder av sot
och brister till sist vid det onåddas fot.

Så sjunker hon tungt tillbaka.
Var stranden för fjärran, vägen för lång?
Det viskar kring jorden en gammal sång:
försaka . . . försaka . . .

Ni källor, vars botten ingen såg,
vart svallar den hän, er långa våg?

Det stömmar, strömmar längtan ut i rym-
den . . .

SPÖKEN

(Ur »Brev till vänner»)

Vad det är svårt med spökena i många
gamla hus.
Där hjälper inte städning, där hjälper inte
ljus.
Mot tjuvar finns det riglar, mot mördare
finns bly.
Men husets inre fiender, vem kan få dem
att fly?

Du hör en kväll ett prassel som sus av
vissnad säv.
Framför dig står ett väsen av stoft och
spindelväv
och pekar på ett blekrött sår: det är ej
sonat än,
ty offer, offer fordras det, förrn såret
gror igen.

Det finns ett annat farligt hus. Det känner
visst envar.
Mot yttre öden har det lås och bommar
till försvar,
och det har välbeväpnad vakt mot över-
fall och rån,
men intet skydd mot fiender, som komma
inifrån.

Osynliga de tassa fram ur lönnliga gemak,
de fylla allt med viskningar från källare
till tak.
Och har i huset skett ett brott en gång i
glömda år
— det huset har sitt gissel fått: ett väsen
med ett sår.

FÖRSTÄMD FIOL

Mina nervsträngar ligga ej endast blottade,
men anfrätta, röda av rost,
fientliga som trasig taggtråd.

Förr ägde jag fyra välstämda strängar.
Silvermjukt blänkte de
mot mitt väsens dunkla klangbotten
likt fiolens mot bädden av mörknad lönn.

De sjöngo stormande morgon,
middagens tindrande ro,
skymningsvesper och djupögd midnatt.
Vem förde stråken?
Var det min egen hand?
Det vet jag ej.

Vet blott att stråken blev vass som en såg,
strängarna utan stämning.
Allt som stiger ur dem
är ett förpinat gnissel.

Herre, tag bort mig från mig själv
och all min intiga nervmusik!
Sänk Din stora hand i mitt bröst,
lyft ur dess djup en klocka,
tung av trofast malm,
och låt den ringa Ditt lov över landen!

JULNATT

Så rika bord, så många ljus,
så blanka ögon, av förväntan tända!
O jul, jag sitter dyster i ditt hus
och längtar bort till de elända.

Vad festens ande sveper ljum och len,
vad alla munnar sorglöst småle!
Men finns här av en helig stjärnas sken
en enda stråle?

Du sveda i mitt bröst, du dunkla tvång
att bryta upp ifrån de glada borden
och stämma in i livets broderssång
med alla de förtappade på jorden!

Jag vet, att steg jag ned i nödens gränder
och gick omkring och räckte mina händer
åt allt det smutsiga och svultna där
och satt som broder i ett skammens näste
till bords med någon som förlorad är —
då såg jag kanske djupt på nattens fäste
den stjärna, jag förgäves söker här.

GÖR DET ÄNDÅ!

Goda vårregn,
låt några droppar falla
in i mitt förtorkade bröst!
Ingen väldig sådd skall spira där,
intet vajande vete mejas
människorna till bröd.
Men gör det ändå!
Ökenvandrare var jag för länge,
brann i den dödliga törsten
efter Guds solregn, som läskar allt.

HUR KAN DU?

»Icke en sparv faller
död till marken . . .»

Herre, hur kan Du,
Du som är allsmäktig,
vara så grym mot de svaga och små?

Jag trodde mig redan hunnen
till länder, där fasa ej längre fanns,
trodde jag skådat allt
och godtagit allt.
Men jag bedrog mig.

I går satt jag i spårvagnen
bredvid en tärd ung mor
som höll sitt barn i famnen,
en liten flicka.
Vid hållplatsen hjälpte jag dem ut.
Men när vagnen åter gick,
vacklade kvinnan till av trötthet
och kom under släpet.
Vräkt åt sidan av skyddsbrädan såg hon:
den lilla var borta.

Föraren stannade.
Allt drog andan,
så kom ett skrik
som skrek hela gatan.
Och då det äntligt höll upp,
sen modern mist sansen,
hördes under den stora vagnen
ett litet kvidande.

Svart av folk. Kommandoord.
Domkraft mot stålredet.
Frossa. Skakande händer.
Hastiga yxhugg inifrån vagnen.
Sluta de aldrig,
är man ej snart genom golvet?
Mellan vart yxhugg
svagare jämt
det lilla kvidandet
under det stora berget av järn.

När de fått fram den lilla,
var hon ihjälklämd.

Och jag gick bort
i ett stort svart portvalv,
stod där och kräktes och grät.

Och när jag skriver nu,
knyter min hand sig
som till förbannelser.

BÖNEN

Bönen är inte att skicka upp
till himmelens postkontor
ett brevkort, klottrat med önskningar,
eller en julklappslista till Gud.

Bönen är brottning och frid.
Bönen är ingång i världar,
väldigare än du.
Bönen är dykning i rykande lut
och bad i saliga vatten.

Bönen är sprängning av dig själv,
att du må helna.
Bönen är krälande i helvetets träck
och vingritt till himmelens sista stjärna.
Bönen är allting, blott icke du.

Säg till ditt bröst: var stilla.
Skrik: jag släpper Dig icke, Gud,
innan Din hand mig välsignat!
Viska: ske dock Din vilja!

VAD VILL DU MIG?

Herre, vad vill Du mig? —

Alla mina vänner, de ädlaste, de bästa,
ligga efter hårda öden under mullen.
Jag vet att deras själar ha ingått i Din frid.
Men mig har Du sparat,
ett tvinande träd med röta i roten.

Är icke döden syndens lön?
Varför lever jag?
Vill Du mig något?
Har Du mig utsett än till ett värv?
Vet Du att än jag kan skänka ett löv
till Din osynliga trädgård,
den som susar i seklernas sekler
utan början och slut genom alltet?

Skynda, min själ, gör bot, gör bot,
innan din yttersta stund är förliden!

AVFÄRD

Alla förtöjningar lossar jag,
ger mig i väg på ett okänt hav
mot okänd kust.
Ett har jag med som kompass:
min tro.

Storm är inte det värsta.
Då viner Guds vrede i riggen,
farkosten piskas framåt.
Segelsliten, hjälplös
är den mest i Din allmakts hand.

Men dessa dagar av dödens stiltje!
Dukarna hänga slaka,
icke en fläkt av Din levande ande
fyller dem.

Herre, lär mig att be i stiltjen
att Du fyller mitt segel med vind,
lär mig
att be dubbelt mer än i stormen!

II

JUDAS ISKARIOT

Ur djupet av det brinnande Gehenna
jag ropar till dig, människa, ett ord!
Förrädaren jag nämns för alla tider,
mitt namn med avsky klibbar vid din läpp.
Och dock: du är av samma släkt som jag.
Min kyss, den vämjeliga, världsfördömda,
den ligger ständigt på din egen mun
som möjlighet, fast mindre ödesdiger.
Och ofta, ofta kysser du den själv.

Du tror jag var ett nedrigt redskap blott
för Skrifternas fullbordan. — Nej, jag var
i fåraskocken, Mästarn kring sig samlat
av andefattiga och fromma tölpar,
den ende som begrep hans dunkla tal.
Jag var den ende tänkande, en värdig
att mäta mig i tvekamp med hans lära.

Hur länge hade jag ej häpen vandrat
på morgonljusa vägar, druckit in
i hjärtat varje ord ifrån hans läppar
och skådat ting, dem intet öga sett.
Men sist vart jag besviken och förbittrad.
Jag var för klok, när vanvett blev vårt bröd.
Förnekelse, du vällust! Gyllne gissel,
att piska blodig den man mest haft kär!

Du tror jag sålde Mästaren, jag älskat,
av girighet för tretti silverpengar,

ett vanligt slavpris. — Nej, jag hade fått
väl hundra gånger priset, om jag velat.
Jag ansåg mannen icke mera värd.
Jag såg ju ej uppståndelsen och Anden,
som av en handfull harar födde kämpar,
beredda lugnt att dö. Men även jag
gav livet för min tro, fast annorlunda:
mitt hat var fullt som Hinnoms dal av
skräck,
för tung att bära utan rep om halsen.

Jag trodde himlens moln och väder gå
som vi det utmätt med vår räknesticka,
jag trodde jordens öden vrida sig
förnuftigt kring vår visdoms glatta axel,
jag trodde Gud är liten som vår lag,
rättfärdig som en redlig byteshandel.

Så trodde jag en gång och greps av
mordlust,
när galenskapen, som jag offrat allt,

blev hisnande orimlig, oförsvarlig.
En helig plikt det vart mig att förråda
den lögnare, som lovat oss ett rike
av makt och glans, men plötsligt börjat
tala
om flykt från allt, om ömklig nidingsdöd,
om att vi svaga krakar skulle bära
allena budskapet till jordens folk.
Dock, säker i mitt tvivel var jag icke.
Det oerhörda måste utstå prov.
Jag hade makt till det: var han Guds son,
förmådde inga spikar honom sarga,
och jublande all världen skulle tro.
Men om han dog, var han ej annat värd:
en folkförvillare, en farlig dåre.

Nu vet jag bättre, Herre, men för sent.
Jag vet att döden var Din största seger.

O dårskap, dårskap, jordens enda salt,
som räddat seklerna att ruttna ner
och en gång rädda skall från Satans
klokskap
all världen! — Herre, kanske även mig?

NU VET JAG INTE MER—

En natt i drömmen sporde Du mig, Herre:

Säg, son, är till ett offer du beredd?
Har du den styrkan att till namnlöst kval,
som ingen lidit, lämna ut din kropp,
på det din själ må jubla såsom ingen?
Jag ställer dig inför ett sällsamt val.
Min hela mänsklighet vill jag förlossa,

ej mer skall finnas nöd i kött och ande,
ej fattigdom, ej sjukdom, ej en suck
bland skapelsens oräkneliga väsen,
om jag får nagla dig vid korsets trä
och du vill hänga där ej blott en dag,
men pinas var sekund till tidens ände,
av döden övergiven, aldrig skådad
av människorna, som ditt offer frälst.

Då sprang jag upp och ropte glad:
O Herre,
tag mig och gör med mig vadhelst Du vill!

Men nästa morgon kände jag i köttet
de grymma spikarna och sjönk ihop
vid tanken på en evighet av marter,
som ingen, ingen tacksamt skulle skåda.

Nu vet jag inte mer om jag har mod.

TRE MÄSTARE

Till en av österns vise kom en yngling
och talade: »Du vördnadsvärde fader,
som vilar under Stora drakens stjärnbild!
Hur bottenlösa mer än djupa havet,
hur tunga dina skrifter än må vara
och lätta dock som ibisfågelns drömmar,
så skattar du dem ringare än intet.
Hur härligt smidda dina tänkespråk,
så håller du dig icke för en vis.
Men säg, vem är då vis, om icke du?»

»Ack son, jag är en lärd, men intet mera.
I tankar och i böcker innelyckt
är allt jag vet, som guld i döda berget.
Jag borrar sylar in i gåtans ägg,
men dödar blott det liv som bor därinne,
ty fågeln i det ägget fann jag ej,
han flyger långt från mina tankeredskap.
Ack, mycket känner jag, blott icke det
som outsägligt, vingat svävar ut
ur mänskohjärtats rede —»

»Säg då, fader,
vet du på jorden någon verkligt vis,
och huru är den människan beskaffad?»

Den gamle grubblade en stund och sade:
»Man vet att det i väster bor en man.
Han talar intet, men förstås av alla,
befaller intet, men blir lydd av alla,

förändrar, botar ingenting, men alla
bli tröstade i själen av hans närhet.
Jag skulle tro att denne man är vis.»

»Men huru skall jag hitta till hans tempel,
som brinner mot min blick av ädelstenar?
Jag måste se den mannen, eller dö.»

»Förgäves söker du det drömda templet.
Men vandrar du i sju och sjutti solvarv
mot Vattumannens stjärnbild, där han bär
sitt spann av källdryck över torra öknen,
så möter du till sist en flod, ett berg
och i dess bröst den tarvligaste håla.
Där lever han, som är förmer än jag.»

*

Omgjordad drog den unge mannen bort
i sju och sjutti solvarv genom öknen
och nådde sist, försmäktande av törst,
till floden, trädde in i bergets håla
och talade i blindo inåt mörkret:

»O fader under Vattumannens stjärnbild,
ditt namn har vandrat längre än min fot!
Du vördnadsvärde, värdigas en gång,
en enda, blotta för en fjärran främling
det djup av kraft, som du har nyckeln till.
Jag måste dö, om du mig nekar nyckeln.»

Ur dunklet steg en stämma, dov som
mullret
av vattenmassor i en torkad flodbädd,
som länge tegat i förstenad ro:

»Du vet ej vad du fordrar av en osäll,
som aldrig talat om sin egen nöd.
Du tror mig stark, men svagare än jag
är ingen inom himlarandens ring.
Min tystnad är ett lås för tigergropen
inom mig själv, min kraft är tyglad storm.
Ack, många vägar lyfta oss i höjden.
Min väg var smärtans, men den bär oss
blott
en handsbredd över de förnöjdas huvud.
Son, du skall blottad se min gåtas blygd,
ty stum blir snart din mun, ditt öra
stockat
för klagan över människans elände.
Jag kände dig, långt innan du kom hit.»

En natt rann hän i tystnad. Men då floden
därute långsamt börjat morgonljusna,
tog mästaren till orda, pekande:

»Du ser den strömmen där, nu är den stilla,
men en gång virvlande och vanvettsvred
den sköljde in till mig min enda visdom:
den hjälplöshet, som folket tar för styrka.
Då var jag ung. Än yngre var min kvinna
— o doft av hennes hår och bruna bröst,
o vad det minnet ännu kan mig bränna!
Men hon var ofruktsam och grät om
natten.
Vid flodens källor högt i bergen bodde
en helig munk, namnkunnig för sin kraft
att be om grobarhet för livets frön
i torra sköten, törstande att föda.
Han hade botat många, och jag sände
min hustru och en guldsäck upp till
klostret,
ty penningrikast var jag då i dalen.
Ett år förgick, min kropp var het av
längtan,
men andra året längtade min själ.
Hon måste komma åter! Och hon kom
på tredje året — bed för henne, främling!

Vi hade regntid. Över bergens toppar
låg molnet som en lägel, fylld med blod,
och svängde sprundet just mot kloster-
tinnen;
i dess beskärm stod allt jag älskade.
Jag hörde bruset, när den lägeln brast
och sprängde alla dammarna däruppe.
O vånda som jag utstod, irrande
i natten efter floden här i dalen!
På morgonen begynte vattnet stiga,
snart sjöd det över alla gamla bräddar.
Först kom där slam och buskar i dess
virvlar,
så får, kameler, spillror, mänskolik.
Jag drog de drunknade på stranden upp,
dem som jag nådde, där jag stod i
strömmen.

Då stötte mot mitt bröst en styggelse,
som ingen skådat: tvenne döda kroppar,

omslingrande varandra såsom ormar,
hoptvinnade i vällust än, med ögon
som brustit mot den andras i ett brott.
Det var min hustru och den helga
munken. —
Jag sköt dem stönande i strömmen ut
till mat åt hajarna i fjärran havet.

Den dagen vart jag fri från varje åtrå.
Då vart jag rik, ty fattigast av alla.
Då vart jag stark, ty svagare än alla.
Då vart mitt hjärta vist — men utan glädje.»

Ett dygn rann hän i tystnad. Framför
hålan
låg skock vid skock av bedjande och bidde
att undermannen skulle träda ut
och ordlöst signa dem med sina händer.

Stum steg han upp från hålans golv av ler,
stum skred han signande igenom folket,
med lärjungen vid sidan. Trenne dagar
de vandrade i bergen till en topp
med stenar av en störtad klosterstad.
Och natten spände silvertältet kring dem.

Nu talade den helige ånyo:
»Här är det ställe, där min makt rann
upp,
av sveket avlad och av fasa född.
Ack, många vägar lyfta oss i höjden!
Min väg var smärtans, men den bar mig
blott
en handsbredd över ondskans spindel-
vävar.
Min stav var saktmodet, som stiftar frid,
men till befrielsen den aldrig nådde.
Det finns en annan, starkare än jag.»

»O fader!» ropade den unge, »fader,
var bor den mästare, förmer än du,
vars ande flammar av ett okänt ljus?
Var står hans stjärnbild smidd i nattens
himmel?
Jag måste se hans anlet, eller dö!»

»Du dör, då du hans anlete har sett,
du dör från allt, som nu du tror är du.
Han finnes ingenstans, men allestädes.
Och ingen stjärnbild ber han om beskydd,
ty alla, alla underlyda honom,
den vilda Tjurens lika visst som Jungfruns,
den skygga Harens och den arga Hundens.

Min son, vi mänskor söka gästa himlen
på våra korta, mänskogjorda stegar.
O ljuvlighet, när himlen gästar oss!

Då springer livets bittra länk, då dränkes
i obeskrivligt ljushav allt vårt mörker.
Det sker just nu. Den gästen är ett barn,
hans lindor ser du lysa genom natten,
omfamnande, välsignande all världen.» —

Då föll den unge mannen ned och dog
med armarna mot öppna rymden bredda,
som bröts han av en övermäktig fröjd.

Dock sägs det, att hans kropp skall
vandrat hän,
hans tunga talat tro i många trakter,
tills sjungande en dag han blivit stenad
av någon folkhop i en fjärran stad.

III

DU FÖRNEKAR?

Du står en norrskensnatt och ser
mot Vintergatans isbaner
hur Alltet andas utan ljud
— och du förnekar Gud?

Du ligger i en solig vret
och ser i salig tallöshet
all världens blommor, skrud vid skrud,
— och du förnekar Gud?

Du ser en mänskas öga an,
där världar drunkna i varann
och allt bär tusen gåtors bud
— och du förnekar Gud?

EN UNG MANS BÖN

(Ur »En man och hans samvete»)

Än står Du bortom många berg och
floder,
än ser jag icke Dina anletsdrag
igenom molnens tunga stoder.
För vinglös är min tro, min syn för svag.
Säg, skall jag aldrig till Din närhet nå?
Än har jag många, många mil att gå.

Kanhända, när jag stapplar böjd och grå
och mina glada lockar fallit av,
men mina ögon djupnat, ödmjukt visa,
kanhända då inför min öppna grav
jag skall i kvällen viskande Dig prisa.

Nej, Herre, tag min ungdoms offer, tag!
Se, jag står brinnande och redo,
med dessa händer, som i nöd sig vredo,
upplyfta, törstande till strängaslag!
Tag mot mig i min styrkas ljusa dag!

Låt mig Ditt lov till livet bära,
låt mig med läppar, snart till stoft för-
brunna,
mot morgonrymderna förkunna
Din makt, Din väldighet och ära!

SKADSKJUTEN

Jag är en illa skadskjuten
och gömmer mig i mörkret som sårade
djur.
Där ligger jag, en hare under busken,
darrar och blöder.

Men jag vet:
vapnet som skadsköt mig,
det fördes av mig själv.
Det skadade flera än mig,
kan skada många ännu.
Dess namn är min synd.

Herre, giv mig kraft
att gå ut bland människorna
och inför allas ögon
bryta sönder mitt usla vapen!

OCH PLÖTSLIGT ÖVERSTRÖMMAR MIG—

Och plötsligt överströmmar mig en outsäglig
själens frid.
Var kommer den ifrån?
All världen för min tanke står, ett helvete av
stål och strid
och hat och hån.
Men övermäktigt viskar där en stämma i ett
pinat bröst:
Var tröst, min son, var tröst!

O Herre, drag ej bort från mig Din Helga
Andes tal
i denna dödsens dal!
Låt viskningen bli starkare och sist få växa
till en storm,
med Dig som lag och norm!
O Herre, giv en stund mig ro!
Bränn så mig ren i tro!

VINGARNA

Ett enda ha vi rätt att be Dig, Herre.
Tag från oss allt för våra hjärtans hård-
hets skull,
blott ej vår längtan efter Dig!

På undrens vingar flyger fågeln
igenom storm och mörker, över land och
hav
osvikligt till sitt rätta bo.
Men utan vingar gör han intet.

Så klipp ej våra vingar, Herre!
Tag icke bort det under Du oss gav,
att också ur de ljuvligaste synder
ohjälpligt längta efter Dig!

Det be vi alla, Herre.

FÖLJESLAGARE

Och följer oss envar en okänd ängel
i livets damm
och söker forma ur vår dunkla lera
Guds avbild fram —

då följer dig en hårdhänt arbetsängel,
vid vresig masur van,
som aldrig tröttnar innan mejselstålet
fått klar sin plan.

Och du, du har ett heligt väsen hos dig,
en viskning mest,
som dock av dina ödens råa röster
blir enda rest.

Och du, du har en tändare i fjäten,
som slungar eld.
Han tröttnar icke innan syndens urskog
är bränd och fälld.

Och när min egen mark låg hatförhärjad
och febertorr,
kom grävaren som smärtsamt söker vatten
med spett och borr.

MEN NÄR DU KOMMER —

Men när Du kommer med Ditt sommarljus
och öppnar rymderna och låter molnen
rämna
och tänder marken, tänder skyn och
havet,
som lyser mot Dig i omätlig spegling —
när Du drar in och ur Ditt konungssläp
framglida dagar, överjordiskt klara,

då prisar Dig var fattig fågeltunga,
vart träd, var fjäril, vart befriat bröst,
och darrande sitt knä förnekarn böjer.

DEN OFÖRLIKNELIGA

Vad lärkan mig i livet gav
kan intet tack betala av.

Om än jag levde tusen år,
jag hörde lärksång var jag går.

Ej helga ord, ej kyrkors prakt
ha lyft min själ med samma makt.

Jag ger all himmelsk liturgi
för sången med Guds glädje i.

Jag går till Herrens fotapall
och biktar fritt mitt syndafall:

»O Herre, i den sky Du tänt
finns mer än allt Ditt pergament.

När jag en lärka lyssnar till,
förvandlas jag till vad Du vill.

Då blir mitt liv, så smutsbestänkt,
vad från begynnelsen Du tänkt.

Så låt på dödens bittra strå
den sången än en gång mig nå!»

JERIKOROSEN

Jerikorosen, ett intigt ting,
rullar för vinden i öknarna kring.

Risigt och visset är hennes klot,
sedan hon rivits från mark och rot.

Men om hon kommer en källåder när,
äger hon styrka att stanna där,

suger ur signade flödet kraft,
grönskar och blommar, bräddfull av saft.

Sinar den läskande källan till slut,
ger hon sig av på en färd som förut,

rullar kring sandhavet, skrumpen och tunn,
tills hon får blomma vid nästa brunn.

*

Hjärta, som irrat i öknarna kring,
törstigt och tomt, ett ingenting,

äger du styrka att stanna en dag
vid ett förnyelsens vattendrag?

VISA EN MAJMORGON

Nu vill jag kasta
sorgen och hasta
ut i en värld som på solen tror!
Stararna vissla,
strömmarna rissla,
björkarna flagga med ljusgröna flor.

Inne jag stänger
skuggan, som hänger
än i de rum där jag ruvande gått.
Moln, som förfölja,
himlarna skölja
bort med en bölja av brinnande blått.

Strålar ej våren
bäst, när det står en
vinter bakom den med mörker och mist?
Ljuvligt som sprungna
skogar, osjungna
lovsånger susa ur hjärtat till sist.

VISA TILL HARKLÖVERN

(Trifolium arvense)

Len som ett sångfågelredes fjun,
skuggad av tistelns silverharpun,
gömd mitt i vildängens störtsjö av prakt
blundar du, blygaste blomma.
Blunda i skuggan, tills lien dig lagt!
Snart ligga ängarna tomma.

Mången äng har jag gästat hos,
brutit en hastigt falnande ros,
kungsljus, som vissnat på stunden.
Bryter jag dig, till nästa vår
lika frisk på mitt bord du står,
ljus som i sommarblunden.

Allting skenbart skyggt och försagt
suger ur hemliga källor sin makt,
låter det yppiga lysa.
Blomma, du saktmodets sändebud,
än i min vinter din sommarskrud
lyser, fast ängarna frysa.

EN DÖD VÄN

Hur skulle jag längre sörja dig
som lämnat det onda livet?
Här gå vi med bröstet tungt av skuld
och sinnet sönderrivet.

Hur skulle jag avundas dig, min vän,
som vandrat från allt det grymma?
Envar är korad att bära sitt kors,
och ingen, ingen kan rymma.

Men bed du för mig som jag ber för dig,
du vän i det okändas boning,
och räck mig din hand genom dödens dörr
och säg att vi sist nå försoning.

RÖS I ÖDEMARKEN

Jag stapplar över stora berg, i mörka
skogars mummel.
Om vägen vet jag ingenting, men målet
vet jag nog.
Min enda ledning är en rad av glesa,
lavgrå kummel,
som slingrar upp för stenig brant och ned
i nattblind skog.

Hur mången afton låg jag ej erbarmlig
och förtagen
på fuktsjuk tuva, hatkall häll och fruktade
och frös.
Hur mången morgon såg jag ej vid första
rand av dagen
helt nära till mitt vilseläger nästa trygga
rös.

Så vet jag, människor ha gått med samma
bud och lösen
långt före mig i samma trakt av fara och
försåt.
Och varsamt lade varje hand sin sten till
alla rösen
för någon ännu vilsnare, som följde
efteråt.

Ni namnlösa, som här ha gått i brantens
rullstenstummel
och aldrig vänt för ödemark och mörka
skogars dån,
hur sträckas edra händer än ur andra,
glömda kummel
osynliga och trogna mot en vilseväga son!

NYA ÖGON

Hur föll ej allt till stoft,
allt utom Du!
Borta var färg och doft,
himmelen klövs itu
av en förmörkad sky.
Aska blev allt och bly.

Då gled en stråle från
molnen av hot och sot,
viskade: Vän och son,
tag du mitt ljus emot!
Skakad, till marken fälld,
drack jag den strålens eld.

Reste mig styrkt på nytt,
varm i mitt väsens märg.
Hur var ej allt förbytt,
hur brann ej doft och färg!
Ljusdränkt låg livets rum.
Helga mysterium!

IV

HELG PÅ GATAN

Här gå stora gator samman, här slå deras
floder hop
i en väldig mänskobränning, kokande av
larm och rop.

Hekatomber kroppar rulla fram i detta
djävulsvråL,
hundra hesa bilhorn ryta tidens hymn till
sten och stål.

Men i lä av nästa hörn
står en tenngrå liten gumma,
tyst, av ingen sedd.
Handen darrar, där hon rädd
söker mot en gatsten törn
med sin käpp, den krumma.
Och ett radband har hon tryckt
mot sitt hjärta, munnen mumlar
medan hon så hjälplöst skyggt
ser hur mänskofloden tumlar.
Men för varje våg som stockar
sig i gatans vreda dön,
stilla hennes finger plockar
än en kula och en bön.

Vad är det hon ber så träget?
Svara, du som oförväget
stormar fram med frejdigt blod!
Blott om styrka, blott om mod
att nå fram till andra stranden
av den grymma gatans flod.

Bara att den gamla handen
även denna kväll som förr
unnas må att nyckeln vända
i ett ringa kyffes dörr,
där hon har ett bröd kanhända
och ett ljus, som brinner ner,
och en stråbädd, och en enda
tröst, som ingen ser . . .

Svaga, slitna mänskotrasa! Sköna, fromma
ö av frid
mitt i dagens bråda bränning, mitt i ström-
men, vild och strid,

allting stormar redlöst framåt. — Bara du
har fast förbund
med en klippa som ej sviker, bara du har
ankargrund!

Lyssna, tystnar inte bruset, stillnar inte
gatans brak?
Svävar ej en sakta klockklang över stadens
torn och tak?

VI ALLA

»Det är förfärligt att falla i
den levande Gudens händer.»

I

Vi tro oss föra andens klara klinga,
fast onda sotmoln utan hejd och plan
ur våra blinda drifters kratrar springa.
När hör du visdom av en vred vulkan?

Vi kröna varje vrålare till hjälte,
men trofast tigare vi kalla feg,
vår tunga talar ur en jagsjuk mjälte
och sår sin sådd av hat på Herrens teg.

Vårt övermod är stort som Babelstornet,
vi tro oss bygga högt med lögnens ler.
Vi glömma sanningen om senapskornet,
som växer tyst, när Babel brakar ner.

Vi stackars hjältar! Vad förmår oss rädda,
då sönderfrätta till ett intigt frat
vi nakna stå för Herren, endast klädda
i några trasor av ett hjälplöst hat?

II

Lik den, som gäspar så han ej får sova,
lik den, som släcker vådeld med en bälg,
lik orienterarn, rusande igenom
en skog av under utan att dem se —
så äro vi för ofta, Herre.

Vi ränna hän som Dina buds agenter
med många order i vår tros portfölj
och tuta ut Ditt namn på varje torg,
tills ingen hör det mer, ej ens vi själva.
Är denna vilda oro vår förtröstan?

Nej, lär oss att all klokskap och beräkning
skall komma svårt på skam!
Du är för stor för varje mänsklig formel,
för ogripbar för varje slugt system.

Lär oss att lyssna mot Ditt väsens djup,
lär oss att drunkna i det djupet, Herre!

III

Vi alla tallösa av svekets ätt!
Vi väsa bön och bann med samma tänder
och skaka våra knutna rövarhänder
mot himlen, ropande på mänskorätt.
Vi fordra kärlek, fast vi kasta sten.

Befall oss, Gud, att gråta blicken ren
från hatets röda, blinda dimma,
att vi må skåda sist en strimma
av Dina rymders sken!

I dina djup, o Kärlek, glimma
de helga nycklarna allen.

FARLIGT

Du tror dig frälsa människor med ord,
fast dina fraser andens stillhet störa.
En blir vid femton år av Herren smord,
och akta dig att vid hans tystnad röra!
En annan raglar femti år i skam
och hinner mycket i vår värld förstöra,
till dess han stönande en dag når fram.
Var ej beskäftig! Sol och regn och damm
ha alla något med vår Far att göra.

LÅT OSS MINNAS DÅ —

Tjälen driver svinen hem från frusna
ollonskogar.
Plundrad taska rafflaren från tärningsbord
förfogar,
drägg i flaska drinkaren från samvetssura
krogar.
Blåser kallt, kallt väder i vår värld.

Järparna för jägaren i snårgömd kryptall
träa.
Synden piskar fler och fler att inför Korset
knäa.
Skräcken pressar varje bröst att våndas och
att vea.
Hänger tungt, tungt över oss ett svärd.

Helgonen i vita dok mot himmelriket
skrida
gisselsargade och tyst, men långt från oss
som strida,
oss i ångestbrottningen som känna gisslen
svida.
Vinkar milt, milt himlens huvudgärd.

Herre, när Du låter sist en strimma gryning
randas,
låt oss minnas *då* vår brist, låt våra böner
blandas
ödmjukt med det helga ljus, som vi i jubel
andas!
Ty för fort, fort glömmer Dig Din
värld.

HYMN

Herre, vadhelst mig må vederfaras,
räckte Du dock mig Din fadershand,
räddade mig, när jag minst det förtjänat.
Skenets värld, en förvirrad bubbla,
skimrande först, men av lögn förmörkad,
krossade Du med Din klubba av ljus.

Som ur ett rämnat gravvalv såg jag
hur Dina eviga armar sträcktes
också till mig, ett maskfrätt stoft.
Livet, livet gav Du mig åter,
efter den dödssömn jag kallade liv.

Lovad, lovad vare Du, Herre,
ej av min snart förstummade tunga,
men av Din kärleks otaliga under!
Ett av de undren skedde med mig.

DÅ DROG DU IN —

Snart har jag intet mera att bekänna,
snart har jag lidit slut min skam.
Snart är det slocknat i min själs Gehenna,
och svalka väller fram.

*

Det finnes borgar dem vi bygga
till våra ljusa geniers behag,
vi signa dem och tro dem trygga,
men själva bränna vi dem ned en dag.

Så var det. Länge och med trägna händer
jag byggde borgar för min ljusa fred.
Men ändå brände jag dem, en i sänder,
av dunkel drift att se en sved.

Det finnes gravar inom kyrkogrinden
med lummig ro som ingen stör.
Men sten man slungar het om kinden
mot brottets gravar utanför.

Så var det. Mitt förgångnas glada vänner
jag gav den vigda jordens frid,
men stenar buro min rannsakans svenner
till bittra grifter där invid.

Så blev min själ en trakt av mycken
vånda,
där mordbrandsflamman genom natten ven,
och i det vilda ljuset syntes stånda
ett skuldtungt berg av sten. —

Då drog du äntligt in i detta land,
du allt försonande och enda lära,
du stiftare av frid, du Helge And,
som jämnar lika skam och ära.

OM EJ —

O ensamhet med Dig! —

Om ej jag dricker ur den djupa brunnen,
vars vatten är Ditt ord,
skall varje tal jag för på munnen
bli gift och själamord.

Om ej jag håller i Din högra hand,
skall var gemenskap med min broder
bli segling utan roder,
bli stupande i sand.

O ensamhet med Dig!

ACKORD

Långt, långt,
långt bortom tumlande töckenland
trångt, trångt
sipprar ur natten en silverrand.

Led, led
hitåt, o Herre, Ditt gryningssken!
Bed, bed
själ, tills din himmel är ren!

VÅRPSALM

Nu stå träden blomstertunga.
Varför blomma de?
Åter alla fåglar sjunga.
Varför sjunga de?
Havet har sin klara panna
upp mot himlaskenet vänt.
Allting doftar dagg och manna,
som om intet hänt.

Men hur mycket har ej drabbat
detta ondskans klot,
som vi skriande begabbat
för dess hat och sot.
Varg på lamm och hök på duva,
liv som ständigt liv förbränt. —
Varför lysa molnen ljuva,
som om intet hänt?

Herrens vredesvågor svalla
med ett blodigt skum,
hota att oss dränka alla
i de dödas rum.
Ingen krans skall kröna båren,
intet altarljus stå tänt.
Varför tänder Herren våren,
som om intet hänt?

Under! Finns det dock ett enda
tecken som består?
Herrens himlar återvända
härligt varje vår.
Själ, som styrt mot mörka hamnar,
— när Guds leende du känt,
det som hela världen famnar,
då har något hänt.

INNEHÅLL

Sid.

Klockan i havet 7

I

Förklaring 15
Skyddsängeln 17
Fråga 19
»Det ädlas seger» 21
Döda gudar 23
Strömmande källor 26
Spöken 28
Förstämd fiol 31
Julnatt 33
Gör det ändå! 35
Hur kan Du? 36
Bönen 40
Vad vill Du mig? 42
Avfärd 44

II

Judas Iskariot 49
Nu vet jag inte mer — 54
Tre mästare 56

III

Sid.
Du förnekar? 69
En ung mans bön 71
Skadskjuten 73
Och plötsligt överströmmar mig — 75
Vingarna 77
Följeslagare 79
Men när Du kommer — 81
Den oförlikneliga 83
Jerikorosen 86
Visa en majmorgon 89
Visa till harklövern 91
En död vän 93
Rös i ödemarken 95
Nya ögon 98

IV

Helg på gatan 103
Vi alla. I—III 107
Farligt 112
Låt oss minnas *då* — 113
Hymn 116
Då drog Du in — 118
Om ej — 121
Ackord 123
Vårpsalm 124

PRIS 50 MK

Ruots. kaunok. T.

Hemmer

KANSALLISKIRJASTO-KANSALLISKOKOELMA
120 102 2124

KIRJANSITOMO-BOKBINDERI
V.&K. JOKINEN
HELSINKI-HELSINGFORS